

Co zrobić, aby oddychać czystym powietrzem w Lublinie?

Rekomendacje panelu

Panel obywatelski to technika podejmowania ważnych dla miasta decyzji przy współudziale losowo wyłonionych mieszkańców i mieszanek. Podczas sześciu spotkań wylosowane osoby pracowały nad rekomendacjami, które miały odpowiadać na pytanie „**Co zrobić, aby oddychać czystym powietrzem w Lublinie?**”

Przedstawione poniżej rekomendacje zostały poparte przez **80%** osób uczestniczących w panelu.

Przedstawiamy listę rekomendacji, podzielonych na grupy tematyczne, wraz z opisem propozycji realizacji.

Dofinansowanie wymiany pieców

Dofinansowanie wymiany pieców starego typu (na paliwo stałe na piece gazowe, olejowe lub elektryczne)	<p>Podstawowe zmiany w programie wymiany pieców w 2019 roku:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Kwota 1 mln;2. Inwentaryzacja pieców funkcjonujących w mieście;3. Wprowadzenie dodatkowych kryteriów przy składaniu wniosków o wymianę pieców, np. kryterium dochodowego.
Wymiana pieców węglowych na piece gazowe, olejowe lub elektryczne	
Stosowanie wspomagania ogrzewania źródłami odnawialnymi, np. kolektory słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne, szczególnie dla osób o niższym statusie materialnym z rejonów (do sieci ciepłowniczej) miasta, w których nie ma możliwości podłączenia do centralnego ogrzewania	

Uchwała antysmogowa

<p>Przyjęcie uchwały antysmogowej dla miasta Lublin</p> <ul style="list-style-type: none">• Zakaz instalacji kotłów w nowych budynkach w zasięgu sieci ciepłowniczej i gazowej• Wprowadzenie na mocy uchwały antysmogowej stopniowego zakazu stosowania pieców na paliwo stałe poniżej 5 klasy• Wprowadzenie stopniowego ograniczania spalania paliw stałych aż do całkowitej eliminacji do 2025 r. z wyłączeniem palenia drewnem w kominku• Zawarcie w uchwale antysmogowej zapisów dot. jakości paliwa, jakim wolno palić	<p>Przyjęcie uchwały antysmogowej leży w kompetencji samorządu województwa. Prezydent Miasta Lublin zgłosił potrzebę uchwały antysmogowej dla Lublin. W momencie przygotowywania uchwały i jej konsultacji rekomendacje z panelu obywatelskiego będą jednymi z postulatów.</p>
<p>Poparcie dla uchwały antysmogowej dla województwa lubelskiego (art. 96 Prawa Ochrony Środowiska, uchwała Sejmiku) obejmującej wojewódzkie normy jakości paliw stałych oraz wojewódzkie standardy dla pieców i kotłów i zakładającej konieczność likwidacji w konkretnych horyzontach czasowych urządzeń nie spełniających tych standardów</p>	
<p>Wprowadzenie lubelskiego poziomu informowania/poziomu alarmowego na poziomie zbliżonym do innych krajów UE (przy stężeniu dobowym PM10 na poziomie 80 mikrogram/metr sześcienny) analogicznie jak w Warszawie i Krakowie</p>	
<p>Zobowiązanie Rady Miasta do zapewnienia Straży Miejskiej instrumentów pozwalających na kontrolę składów opału</p>	<p>Rekomendacja nie jest w kompetencji Gminy. Dodanie kompetencji Straży Miejskiej odbywa się na poziomie centralnym i obejmuje wszystkie SM w Polsce.</p>

Termomodernizacja

Przeznaczenie większej kwoty na działania służące ograniczaniu niskiej emisji poprzez termomodernizację.	<ol style="list-style-type: none">1. W ciągu 10 lat przeprowadzono termomodernizację ok. 70 obiektów w tym szkoły, przedszkola, domy pomocy społecznej, specjalne ośrodki wychowawcze.2. Obecnie złożono wnioski na dofinansowanie 6 obiektów oświatowych. Łączny koszt przeprowadzonych i prowadzonych termomodernizacji to ok. 400 mln zł.3. Od 1 stycznia 2018 r. zastrzone są przepisy dotyczące realizacji inwestycji i nie jest możliwe by powstała jakakolwiek inwestycja Gminy, która nie byłaby realizowana w standardzie zeroemisyjnym.4. Po przejęciu przez Gminę obiektów oświatowych, zlikwidowano wszystkie kotłownie usytuowane w tych obiektach.
Przeprowadzenie termomodernizacji w budynkach oświatowych.	
Poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji w odnawialne źródła energii realizowanych w budynkach publicznych.	

Sieć ciepłownicza

Przyłączanie budynków ogrzewanych paliwami stałymi do sieci ciepłowniczej (wszędzie tam, gdzie pozwalają na to warunki techniczne i ekonomiczne). W innych przypadkach zastosowanie w budynkach ogrzewania innego niż na paliwa stałe (np. gaz)

Stosowanie takich sposobów ogrzewania budynku, które pozwalają osiągnąć co najmniej klasę redukcji A, i znak redukcji niskiej emisji co najmniej LOW SMOG lub w sprzyjających warunkach NO SMOG, zgodnie z oceną i certyfikacją budynków oraz systemów ich ogrzewania ze względu na emisję zanieczyszczeń do powietrza opracowaną przez Instytut Certyfikacji Emisji Budynków

1. Po przejęciu przez Gminę obiektów użyteczności publicznej zlikwidowano wszystkie kotłownie usytuowane w tych obiektach.
2. Obiekty podłączone do sieci LPEC będą sukcesywnie oznaczane tabliczkami informacyjnymi, że posiadają certyfikat No Smog. W pierwszej kolejności zostaną oznaczone wszystkie obiekty publiczne podłączone do sieci.

Planowanie przestrzenne

Planowanie dróg o parametrach umożliwiających przejazd dla pojazdów komunikacji miejskiej oraz całej niezbędnej infrastruktury (przystanków, pętli komunikacyjnych) podczas opracowywania planów zagospodarowania dla nowych osiedli	Przeznaczenie terenów pod planowane pasy drogowe, w tym wyznaczanie dróg o parametrach umożliwiających wprowadzenie komunikacji zbiorowej wraz z niezbędną infrastrukturą (przystanki, pętle komunikacyjne itp.) stanowi przedmiot sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w zakresie niesprzecznym z zapisami dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
Objęcie całego miasta, a zwłaszcza centrum, miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Prace nad planem miejscowym są w trakcie realizacji. Osobą uczestniczącym w panelu przedstawiono pokrycie miasta planami oraz trwające prace w tym zakresie.
Ochrona przed zabudową terenów zieleni w mieście, w formie parków, zieleńców.	Dokumenty planistyczne uwzględnią ochronę terenów zieleni w formie parków i zieleńców. Kwestie te zostaną potraktowane jako priorytet w pracach planistycznych.

Planowanie przestrzenne

<p>Pełna ochrona przed zabudową kubaturową całego obszaru Górek Czechowskich jako naturalnych płuc i filtra antysmogowego dzielnicy Czechów Południowy oraz innych części Lublina</p>	<p>Ochrona terenu Górek Czechowskich przed pełną zabudową, proponowana w rekomendacjach nie jest możliwa do zrealizowania, ponieważ obszar ten jest już częściowo zabudowany. W ostatnich latach powstały już osiedla domków jednorodzinnych oraz bloków.</p> <p>Górki Czechowskie nie są i nigdy nie były własnością Miasta. Obecny właściciel informował opinię publiczną o tym, że nie zamierza sprzedać tego terenu. Zapisy obecnie funkcjonującego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla tej części miasta, nakazują pozostawienie zdecydowanej większości Górek jako terenu zielonego, ale dopuszczają również zabudowę kubaturową części terenu (usługi, infrastruktura sportowa, mieszkania). Zmiana zapisów Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego skutkowałaby spadkiem wartości terenu i roszczeniem odszkodowania ze strony właściciela, które miałyby wypłacić Miasto Lublin.</p> <p>W projekcie Studium wskazuje się ochronę Górek Czechowskich poprzez zagospodarowanie suchych dolin i części wierzchowin pod zieleń o charakterze publicznym, gdzie w celu zachowania walorów przyrodniczych należy dodatkowo przewidywać ustanowienie formy ochrony tj. zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.</p> <p>Szczegółowa koncepcja zagospodarowania tego terenu zostanie ustalona na poziomie m.p.z.p. i w tym dokumencie zostaną uwzględnione rekomendacje w maksymalnie szerokim zakresie.</p>
<p>Utworzenie na terenie Górek Czechowskich ścieżek przyrodniczych, historycznych, centrum edukacji ekologicznej. Umożliwiłoby to zarówno edukację indywidualną, jak i grupową, na każdym poziomie nauczania</p>	<p>Dokument polityki przestrzennej jak i plany miejscowe zawierają zapisy uwzględniające uwarunkowania przyrodnicze, w nawiązaniu do innych czynników mogących wpłynąć na przewidywane przeznaczenie i sposoby zagospodarowania. Szczegółowe zasady zagospodarowania dla wspomnianych form rzeźby terenu (stanowiących korytarze przewietrzania miasta), w tym także możliwości lokalizacji obiektów budowlanych, tak pod względem jej wysokości jak i intensywności zabudowy podlega przeprowadzeniu analiz na etapie sporządzania m.p.z.p., wykonywanych w odniesieniu do szerokiego spektrum uwarunkowań i predyspozycji terenu.</p>
<p>Uwzględnianie w studium i planach miejscowych naturalnego układu dolin rzecznych, suchych dolin i wąwozów stanowiących główne korytarze przewietrzania dla terenów zabudowanych. W dokumentach planistycznych (w szczególności w planach miejscowych) powinny znaleźć się zapisy, że korytarze te muszą być chronione, niezabudowywane lub z dopuszczeniem takiej zabudowy, która nie stanowi przeszkody hamującej ruch powietrza. Bezwzględny zakaz zabudowy wysokościowej.</p>	

Komunikacja zbiorowa

Uruchamianie nowych połączeń komunikacyjnych	<ol style="list-style-type: none">1. Budżetu na usługi przewozowe ulega zwiększeniu co wpływa na możliwość realizacji rekomendacji.2. Trwają rozmowy z kolejnymi gminami odnośnie nowych połączeń autobusowych.3. Miasto pozyskuje dofinansowanie ze środków unijnych na rozwój transportu publicznego i będzie się o nie starało w kolejnych latach.
Zwiększanie częstotliwości kursowania obecnie funkcjonujących linii komunikacyjnych	
Uruchamianie w ramach zawartych porozumień międzygminnych nowych połączeń podmiejskich z gminami sąsiednimi lub zwiększanie częstotliwości obecnie kursujących linii	
Poprawa jakości węzłów przesiadkowych na obszarze miasta, w tym na styku komunikacji miejskiej i kolei, a także budowa systemów: Park and Ride oraz Bike and Ride	
Obniżenie cen biletów okresowych – Rekomendacja nie odpowiada na pytanie zadane panelowi. Nie ma związku z poprawą jakości powietrza	
Zapewnienie wysokiej niezawodności transportu miejskiego – wysoka średnia prędkość podróży (nie tylko przejazdu), pewność odbycia podróży w określonym czasie, bezawaryjność pojazdów transportu zbiorowego, wysoka punktualność i regularność kursowania	
Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa – zarówno komunikacyjnego, jak i osobistego	

Drogi i transport

<p>Regularne sprzątanie na mokro wszystkich ciągów komunikacyjnych w mieście, co zniweluje emisję wtórną pyłów zawieszonych zalegających na drogach, chodnikach i parkingach. Działanie te powinno być wpisane w budżet miasta jako obowiązek wynikający z zapisów Programu Ochrony Powietrza dla aglomeracji lubelskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM2,5</p>	<p>Powstanie Programu Czyszczenia Ulic. Zostanie przeprowadzony jego pilotaż, w którym zostaną określone częstotliwość i rodzaj czyszczenia ulic.</p>
<p>Rozszerzanie systemu dróg rowerowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa ścieżek rowerowych jest wpisana jako standard we wszystkich nowych inwestycjach drogowych. • Zostanie przeprowadzona diagnoza miejsc, w których brakuje ścieżek rowerowych, żeby powstała efektywna sieć dróg rowerowych.
<p>Wprowadzenie Strefy Czystego Transportu (SCzT) w centrum miasta i ewentualnie także w innych dzielnicach, jeśli taka będzie wola mieszkańców tych dzielnic. Rada miasta powinna podjąć (na podstawie art. 39 ust. 4 ustawy o elektromobilności) próbę stworzenia wyjątków dla wybranych pojazdów o innym niż wymienione w ustawie rodzaju napędu, tj. dla pojazdów z silnikami benzynowymi i wysokoprężnymi (spełniających odpowiednią normę Euro) oraz dla pojazdów na auto-gaz (LPG). Ze względu na ochronę życia i zdrowia należy wprowadzić znacznie bardziej restrykcyjne ograniczenia (tj. wyższą minimalną normę Euro, jaki dany pojazd powinien spełniać) dla pojazdów z silnikami Diesla niż dla pojazdów o innym typie napędu. Wprowadzenie SCzT powinno być poprzedzone odpowiednimi analizami wykonanymi przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie. Wskazane są też konsultacje z innymi gminami, które deklarują chęć wprowadzenia SCzT</p>	<p>Jest to akt prawa miejscowego, więc zgodnie z prawem przyjęcie jego muszą poprzedzić konsultacje społeczne. Zaplanowano je na 2019 r.</p>

Drogi i transport

<p>Budowa systemu wydzielonych pasów autobusowo-trolejbusowych, umożliwiającego istotne skrócenie i zmniejszenie nieprzewidywalności czasu przejazdu, zwłaszcza w obszarze śródmieścia oraz na głównych ciągach dojazdowych z osiedli do centrum miasta, a także zapewniającego atrakcyjne powiązania międzydzielnicowe. System wydzielonych pasów będzie dodatkowo uzupełniony priorytetem dla autobusów w sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniach</p>	<p>Budowa pasów autobusowo-trolejbusowych jest zaplanowana w projektach dofinansowanych z funduszy europejskich.</p>
<p>Organizacja ruchu w taki sposób, aby unikać prowadzenia transportu tranzytowego, w tym samochodów ciężarowych, przez tereny mieszkaniowe. Ważne jest kształtowanie sieci transportu zbiorowego (autobusów, trolejbusów) oraz rowerowego, aby stanowiła ona alternatywę dla ruchu indywidualnego</p>	<p>W styczniu 2017 wprowadzono zakaz ruchu tranzytowego dla pojazdów powyżej 16 t, z wyłączeniem załadunku i rozładunku firm z siedzibą w mieście. Zostanie przeprowadzony audyt tego rozwiązania i zostaną podjęte prace w celu uszczelnienia systemu.</p>

Zieleń miejska

Ograniczenie wycinki drzew i krzewów w mieście, a jeśli istnieje taka konieczność, zastępowanie ich nowymi	Standardy Zieleni Miejskiej <ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie wycinki drzew i krzewów w mieście, a jeśli istnieje taka konieczność, zastępowanie ich nowymi. 2. Wsparcie podmiotów zarządzających osiedlami, wspólnotami, przedsiębiorców oraz mieszkańców i mieszanek w jaki sposób organizować zieleni w mieście. 3. Standardy zieleni wokół budynków oświatowych szkoły i przedszkola. 4. Sadzenie drzew wysokich, rodzimych najlepiej spełniających zadanie ograniczania smogu. 5. Zastosowanie roślinności dobrze znoszącej warunki miejskie, odpornej na zanieczyszczenia, zasolenie, na okresową suszę, szkodniki i choroby. Roślinność bezpieczna – nietrująca, z ograniczoną dostępnością do cierni, kolców. Roślinność nieinwazyjna, szybko rosnąca, długowieczna, o dużym walorze ozdobnym 6. Sadzenie gatunków roślin odpowiednich pod kątem absorpcji zanieczyszczeń wzdłuż najbardziej ruchliwych ulic
Niewielkie skwery wypoczynkowe z udziałem zieleni, na terenach zaniedbanych, w ścisłej zabudowie	
Skwery wypoczynkowe, z dużym udziałem zieleni o rozbudowanej strukturze, w różnych dzielnicach miasta	
Uzupełnienie lub stworzenie nasadzeń przyulicznych, które będą stanowiły zieleni izolacyjną	
Zapewnienie rozwoju terenów zieleni w mieście, w formie parków, zieleńców	
Wprowadzenie zieleni na terenach zabudowy mieszkaniowej, ograniczenie grodzenia tych terenów i stworzenie koncepcji całościowego kształtowania nasadzeń na tych terenach, a nie nasadzeń przy pojedynczych budynkach o niewielkiej wartości dla poprawy klimatu czy ekosystemu miasta	
Wprowadzenie zieleni wokół budynków użyteczności publicznej: szkoły, przedszkola, szpitale, itp.	
Utworzenie nowych terenów zieleni w suchych dolinach na terenach nadrzecznych – parki naturalistyczne	
Sadzenie drzew wysokich, rodzimych najlepiej spełniających zadanie ograniczania smogu, a nie form miniaturowych	

Zieleń miejska

<p>Zachęcanie do zakładania zieleni wokół obiektów typu galerie, sklepy, firmy, przychodnie, która będzie świadczyła o zainteresowaniu problemami walki ze smogiem i miejskiej wyspy ciepła oraz tworzenia miasta zielonego</p>	<p>Strategia miasta 2030 w kwestii zieleni</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie wycinki drzew i krzewów w mieście, a jeśli istnieje taka konieczność, zastępowanie ich nowymi. 2. Realizacja skwerów i zieleńców w mieście z dużym udziałem zieleni w centrum, ale także w dzielnicach i miejscach zaniedbanych. 3. Uzupelnienie lub stworzenie nasadzeń przyulicznych, które będą stanowiły zielen izolacyjną. 4. Zapewnienie rozwoju terenów zieleni w mieście, w formie parków i parków naturalistycznych w dolinach rzecznych. 5. Wsparcie podmiotów zarządzających osiedlami, wspólnotami, przedsiębiorców oraz mieszkańców i mieszanek w jaki sposób organizować zielen w mieście. 6. Zachęcanie do zakładania zieleni wokół obiektów typu galerie, sklepy, firmy, przychodnie, która będzie świadczyła o zainteresowaniu problemami walki ze smogiem i miejskiej wyspy ciepła oraz tworzenia miasta zielonego 7. Wprowadzanie nasadzeń jako działań długofalowych, które przyniosą korzyści niekiedy po kilku latach <ul style="list-style-type: none"> • W zielonym budżecie specjalna część na skwery i zieleńce - rekomendacja cyklu dwuletniego 2 mln • Materiały dla inwestorów odnośnie standardów zieleni.
<p>Zastosowanie roślinności dobrze znoszącej warunki miejskie, odpornej na zanieczyszczenia, zasolenie, na okresową suszę, szkodniki i choroby. Roślinność bezpieczna – nietrująca, z ograniczoną dostępnością do cierni, kolców. Roślinność nieinwazyjna, szybko rosnąca, długowieczna, o dużym walorze ozdobnym</p>	
<p>Sadzenie gatunków roślin odpowiednich pod kątem absorpcji zanieczyszczeń wzdłuż najbardziej ruchliwych ulic</p>	
<p>Wprowadzanie nasadzeń jako działań długofalowych, które przyniosą korzyści niekiedy po kilku latach</p>	
<p>Inwestycja w jakość przestrzeni publicznych – placów, skwerów, chodników, parków, podwórek</p>	

Kampania edukacyjno - informacyjna

Skuteczne wyeliminowanie spalania w instalacjach domowych śmieci i odpadów	<p>Kampania będzie tworzona wspólnie z zainteresowaną grupą panelistek i panelistów.</p> <p>Kampania edukacyjno - informacyjna</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tydzień Zrównoważonego Transportu2. Edukacja w szkołach. Lekcje w szkołach prowadzone przez nauczycieli, którzy zostaną przygotowani i wyposażeni w materiały.3. Edukacja dorosłych<ul style="list-style-type: none">• Informacja o możliwościach finansowania wymiany instalacji grzewczych• Spotkania na dzielnicach z pokazami jak palić w piecach (Straż Miejska)4. Materiały promocyjno- edukacyjne.<ul style="list-style-type: none">• Film, ulotka, strona internetowa, aplikacja mobilna
Zwiększenie kwot mandatów za palenie śmieciami – <i>maksymalny mandat to 500 zł, nie ma możliwości podniesienia opłat przez Miasto Lublin, kwoty reguluje ustawa</i>	
Przyjęcie zasady, że wszystkie nowe inwestycje samorządu w Lublinie realizowane są w standardzie zeroemisyjnym. Równoległe uruchomienie kampanii informacyjnej skierowanej do inwestorów o wysokiej opłacalności budowania domów niskoemisyjnych	
Pogadanki w szkołach i edukacja dzieci i młodzieży w zakresie powstawania i skutków smogu oraz przeciwdziałania smogowi	
Przekazanie materiałów edukacyjnych o smogu dla dzieci, nauczycieli i rodziców (dzieci są jedną z grup najbardziej narażonych na szkodliwe działanie smogu)	
Opracowanie Programu Walki ze Smogiem na terenie miasta	
Kampanie edukacyjne – akcje namawiające mieszkańców do zdrowego przemieszczania się po mieście (do odchodzenia od używania samochodów)	

Informowanie o stanie powietrza

<p>Zakaz zajęć na zewnątrz dla dzieci i młodzieży w dni o podwyższonym zanieczyszczeniu. – <i>nie ma podstawy prawnej do takiego zakazu. Dyrektorki i dyrektorzy mogą być informowani i podejmować taką decyzję indywidualnie.</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Informacja na temat stanu powietrza w mieście będzie wyświetlana na tablicach przy przystankach autobusowych oraz w autobusach.• Urząd Miasta Lublin sprawdzi możliwości wyświetlania/wywieszania informacji o stanie powietrza w palcówka oświatowych – jeśli dysponują tablicami.• Informacja na głównej stronie lublin.eu.
<p>Prezentowanie danych o jakości powietrza oraz informacji o zakazie spalania odpadów, a także o skutkach zdrowotnych i prawnych palenia śmieci, na elektronicznych tablicach informacyjnych na przystankach autobusowych i na monitorach w autobusach</p>	
<p>Instalacja tablic informacyjnych o jakości powietrza na budynkach należących do miasta, np. na szkołach, urzędach, szpitalach</p>	
<p>Publiczne udostępnienie wyników pomiarów poprzez strony internetowe i aplikację mobilną</p>	

Zapraszamy do kontaktu

Biuro Partycypacji Społecznej

ul. Bernardyńska 3

20-109 Lublin

Tel. 81 466 2550

partycypacja@lublin.eu

www.Lublin.eu/panel

